

Els altres perills de l'Horta Nord

RICARD J. SEGRELLES

La paralització provisional del III Cinturó per l'Horta Nord de València no ha eliminat els perills que planen sobre aquest indret. Molts altres projectes amenacen de fer desaparèixer la part millor conservada de l'Horta.

Una panoràmica del Racó de Sant Llorenç. Casa Belloch, i al fons la cotxera de la FEVE, la ronda nord, i l'estadi del Levante UD.

Aquests darrers anys, dels voltants dels terrenys per on era previst que passara el III cinturó (projecte de ronda de circumval·lació de València pel nord paralitzat el passat mes de juny), n'han anat desapareixent construccions i edificacions de gran valor, exemples vius d'arquitectura rural de l'horta periurbana de València. Aquestes construccions es trobaven enclavades en petites i vastes zones d'horta que s'han convertit en records; de camps abellidors que eren s'han transformat en solars cobejats per especuladors i constructors.

De fet, per restrictiu que fóra el PGOU del 1988, en el cas de València, respecte del Pla del 1966, la ciutat ha continuat avançant cap als pobles dels voltants pel nord, sense ordre, cosa que ha reduït la superfície de l'horta d'una forma insospitada. Val a dir que, en conjunt, tot el nord de la ciutat de València ha quedat es-

quarterat, si no urbanitzat, especialment a les zones de Vera, Marítim, camí Farinós, Orriols, l'inici dels camins de Montcada i el vell de Godella, com també Campanar i sobretot Beniferri, per no dir Camins al Grau. Lligat a açò, la superfície regada per les sèquies de Rascanya i Tormos ha continuat encongint-se, mentre que la de Mestalla ja té pràcticament un paper simbòlic. Molts llauradors han fet les maletes amb les butxaques plenes, encara que no sempre, i han passat a sectors distints del de l'agricultura. Ben altrament, hi ha llauradors que, ofegats per la crisi de l'agricultura, esperen ansiosament l'acompliment dels somnis i previsions del Ministeri de Foment, dels ajuntaments i de la COPUT: una possible macrooperació urbanística que, amb III cinturó o sense, pot esborrar tota l'horta estesa entre la ciutat i el barranc del Carraixet.

En aquest ordre de coses, la

victòria parcial aconseguida per la Plataforma per un Cinturó d'Horta sobre el Ministeri de Foment amb la retirada provisional del III cinturó, es pot veure amb molta cautela. Mentre els ajuntaments de València, Alboraià, Almàssera, Tavernes Blanques i Bonrepòs i Mirambell, i els de les pedanies del Poble Nou i de Carpesa s'han posat medalles per la "victòria", mai no han desistit, per sota, de fer previsions urbanístiques a curt termini. De fet, la victòria pot ser considerada com una espècie d'operació de màrqueting. En el cas que el III cinturó fos definitivament retirat, l'espai que quedaria entre el cinturó i la ciutat, serà previsiblement ocupat aquests anys vinents amb infraestructures. Per paralitzar el III cinturó s'ha aduït l'argument del valor de l'horta al nord de la ciutat, i que situar una autovia entre el Carraixet i la ciutat seria condemnar aquest bocí d'horta —la més ben conservada— a una mort progressiva abans de deu

o quinze anys, o en la pròxima generació dels PGOU. Aleshores, si l'argument que s'ha esgrimit és el de la mort de l'horta..., per què han continuat les planificacions secretes sobre aquest territori?

PGOU d'Alboraia. El municipi més afectat pel III cinturó és Alboraia. Doncs bé, una gran part dels regidors d'aquest ajuntament, actualment governat pel PP, preparaven i preparen un PGOU que assolirà definitivament l'horta del Carraixet meridional. És a dir, tindrà el mateix efecte que el III cinturó. Un conjunt urbanístic que travessarà el carril bici (límit oriental del nucli urbà amb l'horta) i que es construirà en direcció a València i la mar; així s'arruïnarà un dels espais d'horta més ben conservats: les partides de Masquefa, Mar, Miracle, Vera i Calvet d'Alboraia. De fet, en el consistori anterior, regit pel PSPV, amb Joan Barres d'alcalde, ja es van presentar projectes molt abellits pel govern municipal i una part de l'oposició. És el cas d'una residència privada de gent major que tingué dividit el PP d'Alboraia durant mesos, però que a la fi es va situar a la partida de Mar, en un entorn eminentment agrícola.

A aquests projectes, cal afegir-hi el d'un *aparthotel* privat a l'extrem sud del parc natural dels Peixets, un edifici de setze altures. Aquest projecte del consistori socialista anterior, fou presentat pel promotor Bautista Soler i aprovat per majoria; doncs bé, ara fa uns quants mesos que la COPUT l'ha paralitzat. La raó és un entrebanc tan gros com l'*apartahotel*: la conselleria al·lega que l'accés septentrional al port de València no sap exactament per on ha de discórrer, ni si ha d'anar a descobert o soterrat, i així s'ha paralitzat tota obra d'iniciativa pública o privada a la partida de Vera d'Alboraia.

Oposició municipal al III cinturó. Un dels aspectes que més ha pesat en l'oposició de l'ajuntament alboraier al III cinturó és el sistema de rotondes planificat pel Ministeri de Foment. Foment pretenia col·locar unes quantes rotondes

En cas que el III Cinturó fos retirat definitivament, l'espai per on haguera passat l'ocuparan altres infraestructures.

d'eixida-entrada al vial metropolità, dues de les quals quedaven al sud del Carraixet, en uns terrenys que la majoria del consistori vol requalificar i que menys impacte tenen sobre l'horta. Les rotondes perjudicaven seriosament les aspiracions de l'ajuntament i del conjunt format pel PP, el PSPV, el SI (el partit de l'ex-alcalde Joan Barres), UV i els independents del GDI. També s'ha de dir que certes actuacions del Ministeri de Foment a Alboraia, que podrien completar la desfeta de l'horta, són amplament rebutjades per l'ajuntament i per particulars, com ara l'expropiació de vuit metres d'horta a cada banda de la via de RENFE València-Tarragona.

Excepte el Bloc Nacionalista Valencià i Esquerra Unida, que ja fa

anys que condemnen el III cinturó, l'ajuntament ha nadat sempre en l'ambigüitat fins que, ja exposat el III cinturó, els llauradors van fer una assemblea i decidiren d'oposar-s'hi. (Si els llauradors hi hagueren donat el vist-i-plau, quina hauria estat l'actitud del PP i de la resta de grups?) Al cap de pocs dies de la reunió, l'equip de govern del PP d'Alboraia es manifestava contra el III cinturó, just en el moment que es feia públic el dictamen del Consell Valencià de Cultura sobre l'horta.

El dictamen del CVC també serví perquè ajuntaments com el de Tavernes Blanques, que va aprovar l'estudi informatiu del III cinturó fa més d'un any, amb l'únic vot en contra d'EU, rectificaren, i condemnaren l'obra de Foment. Si fa un any socialistes, PP i UV aprovaven un document sobre l'horta que contenia expressions com "*la escasa diversidad del medio*", "*una fauna muy pobre*" o "*un paisaje muy característico del Levante español*", ara PSPV i UV s'oposaven al III cinturó. Així, a l'entrada de Tavernes Blanques, pel nord o pel sud, es pot llegir una pancarta que diu "No! al III cinturó", signada per l'equip de govern del PSPV, UV i EU.

Tornant a Alboraia, també s'ha de dir que en privat, el PSPV, Barres, els independents, PP i UV mai no han amagat el desig de requali-

El creixement d'Almàssera cap al nord al voltant de l'Avinguda dels Drets Humans esborrarà la barraca de Toni. Aquesta porció de l'horta tradicional valenciana té una gran vàlua.

Partida de Saboia d'Alboraia. El desdoblament de la N-221 provocaria que aquest indret desapareguera en la seua immensa majoria.

ficar els terrenys que voregen la ronda est d'Alboraia, en el límit amb València i el camí Farinós, un dels conjunts d'horta més ben conservats. Fins i tot l'actual alcalde d'Alboraia, Manuel Álvaro (PP), ha ratificat un estudi d'ordenació del territori que havia demanat el seu predecessor. L'estudi va a càrrec de la Politècnica de València, i ara els estudiants, guiats per professors arquitectes, examinen les possibilitats de tot el sud del Carraixet i la manera d'ordenar-lo. La majoria d'estudiants, en l'horta de Calvet, Mar, Masquefa, Miracle, Desemparats i Vera, hi van col·locant edificis, vials, jardins, aparcaments i infraestructures vàries, com si feren un trencaclosques, sense tenir en compte les previsions de futur de l'Ajuntament de València sobre l'àrea adjacent. A més, hi ha obres en tràmit, o de previstes, com la reparcel·lació del polígon III, la ronda est d'Alboraia, o la segona fase de la ronda oest, que poden tenir conseqüències nefastes per a l'horta.

Tots aquests projectes dels ajuntaments s'ha de lligar a les actuacions previstes o somniades pel Ministeri de Foment, directament des de Madrid, i que sense III cinturó també matarien l'horta del sud del Carraixet, i àdhuc una part significativa de la del nord durant els quinze anys vinents: l'accés nord de l'AVE al parc central; l'accés nord per carretera al port de València, que confluiria amb el III cintu-

ró en un autèntic nus de vials; la cotxera de RENFE, prevista en uns solars del Ministeri de Foment contigus a Alcampo; el desdoblament cap a l'oest de la N-221 i l'ús de la carretera antiga com a corredor costaner...

Els altres ajuntaments. Ni que siga amb un nombre d'obres menors, tampoc la resta d'ajuntaments afectats pel III cinturó no han cedit en les seues pretensions urbanitzadores. Tavernes Blanques, amb un petit terme municipal ja pràcticament soterrat per l'asfalt, vol consolidar un polígon industrial al Racó de Sant Llorenç, prèvia cessió d'uns terrenys per part de València. L'altra alternativa que té —la que posa en pràctica— és de continuar edificant per a ús residencial cap a la sèquia de Rascaña i cap al Racó de l'Anell, un indret ben conservat ara com ara.

Quant a Almàssera, l'alcalde, Enric Ramon (UV), desitja requalificar el sud del terme municipal i acabar de consolidar un polígon industrial entre la N-340 i la via del tren de rodalies. A diferència d'Alboraia, on el III cinturó parteix el terme municipal en dos, a Almàssera l'eix viari funcionaria de distribuïdor de les mercaderies del polígon industrial; a més, "tan sols" afectaria unes poques cases d'horta de la fi del seu terme, devora el Carraixet. La ronda sud d'Almàssera, ja feta, deixa molts terrenys tancats de cara al poble, però l'Avinguda dels Drets Humans —al nord— pot consolidar una circumval·lació completa d'Almàssera, i aquí el nombre de solars i parcel·les entre el poble i els vials serien un saborós mos per a urbanitzadors, que destrossarien una altra porció de l'horta tradicional valenciana amb una gran vàlua.

Pel que fa a Bonrepòs i Mirambell, l'alcalde, Vicenta Bosch, en un article publicat al diari *Levante* abans de les eleccions, declarava que no veia malament el III cinturó, perquè permetria un contacte més ràpid entre Bonrepòs i Mirambell i la ciutat de València. Aquestes declaracions no s'han tornat a repetir, i Bosch s'ha unit a la plataforma d'alcaldes contra el

III cinturó (Alboraia, Almàssera, Tavernes Blanques, Bonrepòs i Mirambell i València). Alhora, la idea d'un pont elevat de sis carrils sobre el Carraixet, davant Bonrepòs i Mirambell, tampoc no sembla una idea ben acollida.

El perill anomenat València. Finalment, és de València que ve el perill més gros per a l'Horta Nord. La ciutat té el terme municipal pràcticament exhaurit pel nord, i la desfeta propiciada al sud aquestes darreres dècades fa pensar que la capital del País Valencià se n'anirà cap al nou llit del Túria en el pròxim PGOU. Però si l'equip que actualment presideix Rita Barberà decidira de reconduir la sembra d'edificis i vials i saltar la ronda nord —ara en construcció— seria el principi de la fi de poblacions com Alboraia o Tavernes Blanques, i la pèrdua d'una de les hortes més ben conservades que resten entre el nou llit del Túria i Meliana. De fet, al Racó de Sant Llorenç, l'empresa Lladro, amb el permís de l'ajuntament, ja hi ha pogut començar la urbanització d'unes terres contigües al camí entre Alboraia i Tavernes. A l'altra banda de Sant Llorenç s'alça la ronda nord, i per si fóra poc, fa uns quants dies els diaris publicaven que la ciutat de la pilota aniria a uns terrenys que administrativament pertanyen a València, situats prop del complex esportiu d'Alboraia. No cal recordar que aquesta zona és la de les terres maleïdes de què parla Blasco Ibàñez en *La Barraca* (a llevant de Sant Llorenç), i ara encara s'hi poden localitzar unes quantes desenes de cases, la majoria habitades. (És en aquest "racó" que es troben les centenàries alqueries d'Estrems, Campaneta i Güiso el de Blaia).

A banda aquest perill, hi ha la progressiva requalificació que afecta la partida de Vera de València per causa de la Universitat Politècnica, la qual aplegarà a la via de RENFE abans de deu anys. Hi ha fins i tot rumors que diuen que el rector Justo Nieto ja ha parlat amb representants municipals d'Alboraia perquè la Politècnica pugua entrar en Alboraia després de

botar el camí de Vera. Aquesta àrea també és vista amb molt bons ulls per l'equip de govern del PP d'Alboraia, com una zona previsiblement requalificable. Damunt, també la Universitat de València té previst d'ocupar uns terrenys on ara hi ha unes poques barraques (els últims camps del Marítim i el sud de Vera) tant a l'oest com al sud i a l'est del Campus de Taroners.

La Plataforma per un cinturó d'horta i la moratòria.

Enmig d'aquest maremàgnum d'obres previstes, planificades o simplement somniades per ajuntaments, propietaris o promotors, hi ha veus que s'alcen palesant la necessitat d'ordenar el territori. L'ordenació, com ja van demanar representants de desenes de col·lectius de la comarca en una reunió tinguda a Alboraia a començament de juliol, permetria d'establir les necessitats de sòl reals, i en conseqüència d'elaborar polítiques respectuoses amb l'horta des d'un únic organisme. En l'ordenació de l'Horta hi tenen competències cinc ajuntaments, més dos de pedanis; organismes de la Unió Europea; el Ministeri de Foment; les conselleries d'Indústria, Medi Ambient, Obres Públiques i Agricultura; la Confederació Hidrogràfica del Xúquer; la Demarcació de Costes; organismes de ports; comunitats de regants i la Diputació de València. La conseqüència és una descoordinació de les actuacions sobre el territori. N'és una seqüela la ruptu-

RICARD J. SEGRELLES

Barraca de ca Olmos. Com a conseqüència de la falta de planificació del territori, al Marítim la lluita entre l'horta i la urbanització es resoldrà a favor de la segona.

ra de conjunts de gran valor ambiental, cultural i històric que, a priori, no té gaire sentit de conservar esquarterats, però que tractats conjuntament es podrien haver salvats. La partida de Vera de València n'és un cas. Si durant les etapes de creixement poblacional s'haguera reconduït el creixement cap al secà (Bujassot, Paterna...), ara Vera podria ser perfectament un cordó verd que marcaria el límit entre la ciutat i l'horta.

S'ha dit que el conjunt d'horta que envolta el III cinturó és l'indret de l'horta tradicional que millor es conserva. No cal insistir en la importància que en l'imaginari col·lectiu té l'horta. Ha assolit un valor simbòlic. És una representació de la ciutat de València a tot el món i al llarg del temps, gràcies a l'obra de viatgers, estudiosos o lle-

traferits. Però ara va desapareixent de dia en dia, pam a pam, el referent real d'aquest símbol. Els nous moviments ciutadans, com la Plataforma per un cinturó d'horta, intenten de capgirar aquesta situació. El mes de setembre hi ha prevista una nova assemblea per proposar una moratòria per a l'horta. La conservació de l'Horta, no obstant això, és molt difícil, perquè tot i que el III cinturó s'ha paralitzat, el procés urbanitzador es manté, i el sòl que tancaria el cinturó pràcticament ja s'ha venut abans del cinturó i tot. En aquesta conjuntura, doncs, no fa estrany que tant Alboraia com Almàssera s'hagen afanyat a construir un parell de museus etnològics de l'horta. Se'n podrà salvar cap fragment?

Ricard J. Segrelles

Descomptes als subscriptors d' **EL TEMPS**

Truca'ns de dilluns a divendres al
93 309 70 04
FROMTEATRE

Teatre Romea

El temps de Planck

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.

Teatre Condal

La jaula de las locas

amb 'La extraña pareja' (Paco Morán i Joan Pera)

25% de descompte de dimecres a divendres. Barcelona.